

Istället för Hail to the Chief

| av Ted Bolin

Adams and Liberty, Wilson – thats all, I like Ike, I'm a Dole man...
I USA har man ända sedan nationens födelse använt sig av musik i valkampanjerna.
Låtvalen framstår ibland som rätt kuriösa – varför använde George Washington
melodin till God Save the King?

NÄR JOHN KERRY ACCEPTERADE valet till demokraternas presidentkandidat i Boston i juli, äntrade han scenen till ackompanjement av Bruce Springsteens "No Surrender". När han var klar spelades U2:s "Beautiful Day". George W Bush, däremot, valde bort den traditionella presidentmarschen "Hail to the Chief" när han i september gav klartecken till sitt återval. När han var klar med sitt timlånga tal lät han spela Marvin Gayes och Tammi Tyrrells soulklassiker "Ain't no mountain high".

Båda presidentkandidaterna omger sig med trevliga popdängor av medelsnitt. Men kampanjmusik är allvarliga saker i USA. De här låtarna var säkert diskuterade under lång tid vid respektive partis kampanjledarmöten. Att skaffa sig en eller flera temasånger att hänga upp valkampanjerna på är traditionellt en central kampanjmetod i USA, mycket viktigare än i många europeiska länder. Som jämförelse kan antalet sånger i svenska valkampanjer räknas på ena handens fingrar.

USA är som bekant landet där person många gånger varit viktigare än parti, där kampanjerna ofta varit mer show än sakpolitik. Därför är musiken, som går direkt till känslan utan att störa intellektet, ett effektivare sätt att påverka än med långrandiga valtal. Musikaliska teman har genom den amerikanska historien givit kandidaterna en lättolkad identitet hos det både etniskt och språkligt splittrade amerikanska folket, samtidigt som temasångerna eldat på publiken under valmötena.

Redan när George Washington år 1780 valdes till den nya demokratins första president hade han musikalisk hjälp under kampanjen. Huvudtemat under Amerikas första presidentval blev "God save George Washington", en melodi som idag framstår i pompösaste laget efter-

som den lånade melodi från den brittiska nationalsången "God save the King".

VAGGVISA FÖR VAN BUREN

Under 1700- och 1800-talen hämtades de flesta melodierna från kända folkvisor, militärmarscher eller andliga sånger, efter samma mönster som våra skillingtryck. Sångerna kunde antingen vara nationellt svulstiga lovsånger eller glatt stompiga danslåtar. Till nationens andre president, John Adams, sjöngs "Adams and Liberty" på samma melodi som nationalhymnen "The Star-Spangled Banner", medan den åttonde presidenten Martin van Buren i kampanjen 1836 kampanjade till den välbekanta vaggvisan "Rockabye baby".

Många av dessa melodier blev även populära under längre tid, mycket tack vare de nothäften som spriddes från mitten av 1800-talet, fram till dess stenkakan gjorde entré. Men för dagens lyssnare kan vissa låtar te sig lite märkliga eftersom vi har andra referenser till melodierna. Generalen Ulysses S. Grant lovade efter inbördeskriget i en militärsång att han skulle skrämja slag på Ku Klux Klan ifall han blev president – till den melodi vi känner som "Jesus älskar alla barnen".

I början av 1900-talet började kandidaterna anlita särskilda musik- och textskapare för att ännu tydligare mejsla ut budskapen till kampanjerna. Låtskrivaren och immigranten Irving Berlin jobbade hårt på att bli accepterad som amerikan och skrev "God bless America", republikanernas särskilda älsklingsstycke och den sång som brukar kallas USA:s alternativa nationalsång. Berlin låg även bakom republikanen Eisenhower's presidentimåge på 50-talet, när han lånade ut sången "I like Ike" från Broadwaymusikalen "Call me Madam".

Kampanjmakarna slog samtidigt gärna mynt av omtyckta företeelser eller personer för att förbättra sin

kandidats image. Under mellankrigsåren var atlantflygaren Charles Lindbergh Amerikas store hjälte. Republiken Herbert Hoover fick vetskap om att Lindbergh också var republikan. Snabbt skrevs därför en kampanjsång som fick refrängen "If he's good enough for Lindy, he's good enough for me". Woodrow Wilson, president under första världskriget, anlätade en känd textförfattare som skrev kampanjtemat "Wilson – that's all!", en reklamslogan han lånat från det populära whiskeymärket Wilson.

Schlagern "Happy days are here again" ackompanjerade The New Deal och den nya framtidsoptimismen när demokraten Franklin D. Roosevelts blev president 1932. Att Roosevelt även avslutade alkoholförbudet blev ett genomgående ämne för frihets- och sprittörstande amerikaner: "You can laugh and tell a joke, you can dance and drink and smoke" sjungs det i "Franklin D. Roosevelt's back again" under återvalskampanjen 1940.

ARTISTERNA VIKTIGARE NU

Numera skrivs allt färre speciallåtar till kampanjerna. Kandidaterna har de senaste valen istället tagit befintliga hitar till framträdanden och TV-reklam. Med varierande framgång. Bill Clinton gjorde 1992 stor lycka med engelsmännen Fleetwood Macs "Don't stop (thinking about tomorrow)" och gjorde den till "sin".

Värre gick det för Ronald Reagans spin doctors när de skulle vara ungdomliga och i mitten av 80-talet använde Bruce Springsteens "Born in the USA". De trodde sången var en patriotisk hyllning, när den snarare handlade om de små människor som Springsteen tyckte blev miss-handlade av den reaganska politiken. Springsteen förbjöd kampanjledarna att spela hans musik.

På samma sätt tog George Bush d.ä. frihetshymnen "This land is our land" ur sitt sammanhang. Sången skrevs ursprungligen av protestsångaren Woody Guthrie och han var definitivt inte republikan. Och vid förra valet bestämde sig George W Bushs rådgivare för en mycket olämplig låt som första kampanjtema. Under republikanska möten skrånade Gary Glitter sitt uppfordrande "Come on, come on" från glamrockklassikern "Rock n' roll part 2". Man hade uppenbarligen ingen aning om att Glitter var straffad för pedofili, och alltså hade blivit en figur som ingen politiker vill associeras med.

Idag är det ingen som på allvar tror att kampanjmusiken är så betydelsefull att den avgör valen, men den är fortfarande viktig för kandidatens image. På senare år har det också blivit angelägnare för kandidaterna att få "rätt" artister att framträda vid konvent och valturnéer. Redan John F Kennedy gjorde succé när han fick kompisen Frank Sinatra att sjunga "High Hopes" med honom vid demokraternas konvent 1960. Utmanaren Bob Dole

vann 1992 stilpoäng när han övertalade soulens Humle och Dumle, Sam & Dave, att göra en nyinspelning av klassikern "I'm a Soul Man" som "I'm a Dole Man".

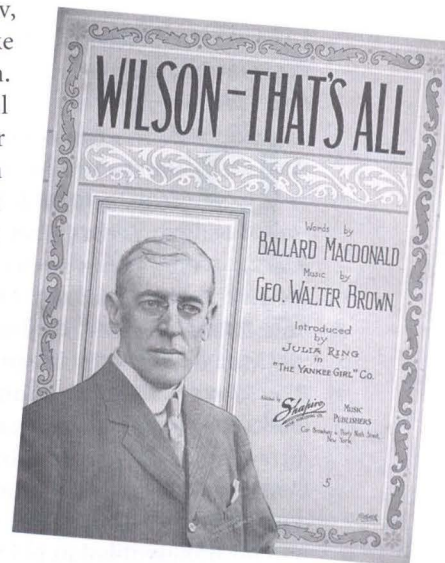
Årets amerikanska val anses, även bland musikerna, vara särskilt angeläget. Aldrig tidigare har USA:s kulturelit varit mer polariserad och engagerad i valet.

Så när George W Bush i inledningen av valkampanjen fick problem med vilka artisters musik han tillåts använda, var det allvarligt. Gång på gång förbjöds han att spela kända låtar. Varken Tom Petty, Sting, John Mellencamp eller John Fogerty ville förknippas med hans kampanj.

Under slutmånaderna av årets kampanj har John Kerry, själv gammal 60-talspoppare och garagebasist, fått helhjärtat stöd av stora delar av amerikanskt musikliv, med den annars opolitiska Bruce Springsteen i spetsen. En rad stödspelningar till förmån för Kerry turnerar runt landet, samtidigt som soul- och rapartisterna Mary J. Blige, Missy Elliott och Eve spelat in ett helt album till hans politiska ära, tillsammans med bland andra Yoko Ono och Linda Ronstadt.

George Bush har blivit tvungen att plocka fram äldre republikanska artister från tidigare kampanjer. Lynard Skynard och ZZ Top står för boogierocken. Den kristne sångarna Michael W. Smith och gospelartisten Donnie McClurkin tillhör topparna inom det religiösa facket. Brooks and Dunn, den omstridde Irakkrigsförspråkaren Darryl Worley, Gaitlin Brothers och Billy Ray Cyrus ska locka den konservativa countrypubliken. Och Daniel Rodriguez, en förre detta New Yorkpolis, som blev känd för sin tolkning av nationalsången vid minneskonserter efter 11 september, står för operasången.

Så i partiernas respektive kampanjjukeboxar utkristalliseras vissa politiska särdrag. Demokraterna lägger tyngdpunkten på rock, hip hop och protestsångare, medan republikanerna spelar den traditionellt mer konservativa countryn och gospeln. Något överraskande delar båda partierna samma kärlek till soul och disco. Varken republikaner eller demokrater tycks dock numera se vaggvisor som en genre med politisk potential.

Ted Bolin (ted.bolin@thirdeye.se) är frilansskribent.